

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Fatih ÖNDER, eski Hakim, Hukuk Danışmanı, 2019. Bu çeviriyi yayımlama izni, yalnızca Mahkemenin veri tabanı olan HUDOC'a konulması için verilmiştir.

© Fatih ÖNDER, former Judge, Legal Adviser, 2019. Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

İKİNCİ DAİRE

ÖZDİL VE DİĞERLERİ/MOLDOVA CUMHURİYETİ DAVASI

(Başvuru No. 42305/18)

KARAR

STRAZBURG

11 Haziran 2019

KESİNLEŞME

11/09/2019

*Bu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde öngörülen şartlarda kesinleşecektir.
Karar, şekli değişikliklere tabi tutulabilir.*

Özdil ve Diğerleri/Moldova Cumhuriyeti davasında,*Başkan*

Robert Spano,

Yargıçlar

Marko Bošnjak,

Julia Laffranque,

Valeriu Grițco,

Egidijus Kūris,

Ivana Jelić,

Darian Pavli,

ile *Daire Yazı İşleri Müdürü* Stanley Naismith'in katılımıyla Daire halinde (İkinci Daire) toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 21 Mayıs 2019 tarihinde kapalı gerçekleştirilen müzakerelerin ardından, söz konusu tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Davanın temelinde, beş Türk vatandaşı olan Yasin Özdil, Müjdat Çelebi, Rıza Doğan, Sedat Hasan Karacaoğlu ve Mehmet Feridun Tüfekçi ("başvuranlar") tarafından, 06 Eylül 2018 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesine uyarınca Moldova Cumhuriyeti aleyhine Mahkeme'ye yapılan başvuru (B. No. 42305/18) bulunmaktadır.

2. Başvuranlar, Kişinev Barosuna bağlı avukat V. Nagacevschi tarafından temsil edilmiştir. Moldova Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi O. Rotari tarafından temsil edilmiştir.

3. Başvuranlar özellikle, Sözleşme'nin 5/1 ve 8 ile 7 No.lu Protokol'ün 1. maddesine aykırı biçimde yasadışı olarak özgürlüklerinden yoksun kıldıklarını ve Türkiye'ye iade edildiklerini iddia etmişlerdir.

4. 19 Ekim 2018 tarihinde, 5/1,8 ile 7 No.lu Protokol'ün 1. maddesine ilişkin şikâyetler hükümete bildirilmiş ve başvurunun geri kalanı Mahkeme İçtüzüğü'nün 54/3 maddesi uyarınca kabul edilemez bulunmuştur. Türk Hükümeti aynı tarihte, Sözleşme'nin 36/1 ve Mahkeme İçtüzüğü'nün 44/1 (b) maddesi gereğince yargılamaya müdahil olma hakkından bilgilendirilmiş; ancak, bu haktan faydalanmak istememiştir. Mahkeme ayrıca, Mahkeme İçtüzüğü'nün 41. maddesi uyarınca davaya öncelik tanımaya karar vermiştir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

5. Başvuranlar sırasıyla 1976, 1972, 1976, 1970 ve 1976 doğumludur. Halen Türkiye’de tutukludurlar.

A. Davanın Arka Planı

6. Başvuranlar, 1993’ten beri faaliyet gösteren Orizont adlı Moldova’daki özel bir okul zincirinde ortaokul öğretmenleriydi.

7. Yasin Özdil, eşi ve iki küçük çocuğuyla birlikte 2015’ten beri Moldova’da yaşamaktaydı. Müjdat Çelebi, eşi ve üç küçük çocuğuyla birlikte 2014’ten beri Moldova’da yaşamaktaydı. Rıza doğan, Moldova vatandaşı olan eşi ve iki küçük çocuğuyla birlikte 1993 yılından bu yana Moldova’da yaşamaktaydı. Sedat Hasan Karacaoğlu 1998 yılından beri eşi ile Moldova’da yaşamaktaydı. Mehmet Feridun Tüfekci, Moldovalı eşi ve Moldova vatandaşı olan iki küçük çocuğuyla birlikte 1993’ten beri Moldova’da yaşamaktaydı. Tüm başvuranlar, geçerli bir Moldova oturum iznine sahip bulunmaktaydı.

8. Kendilerini “Yurtta Sulh Konseyi” olarak isimlendiren bir grup Türk Silahlı Kuvvetleri mensubu, demokratik biçimde göreve getirilen parlamentoyu, hükümeti ve Türkiye Cumhurbaşkanı devirmek için 15’i 16 Temmuz 2016’ya bağlayan gece darbe girişiminde bulunmuştur. Askeri darbe teşebbüsünün ertesi günü, ulusal makamlar Pensilvanya’da (Amerika Birleşik Devletleri) mukim bir Türk vatandaşı olan ve FETÖ/PDY (Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanması) diye bilinen terör örgütünün lideri sayılan Fetullah Gülen’le bağlantılı ağı suçlamıştır. Sonrasında, bu örgütün üyesi olduğundan şüphelenilenler hakkında yetkili savcılıklar tarafından birçok ceza soruşturması başlatılmıştır. Türkiye’nin Moldova büyükelçisi yukarıdaki olaylarla bağlantılı olarak, Orizont okullarını bu hareketle bağlantılı olmakla ve bu okullardaki öğretmenleri terörizmle suçlamıştır.

9. Türkiye Başbakanı, Mayıs 2017’de Moldova’yı ziyaret etmiş ve Moldovalı mevkidaşından Orizont okullarını kapatmasını istemiştir.

10. Kişinev merkezli Orizont Ortaokulu müdürü, 31 Mart 2018 tarihinde Kişinev Havaalanı’nda tutuklanmış ve Moldova gizli servisi tarafından terörist örgütleri destekleme iddialarına ilişkin olarak yedi saat sorgulanmıştır. Hakkında bir ceza soruşturması başlatılmış ve ülkeyi on gün süreyle terk etmeme yasağı şeklinde bir önleyici tedbir uygulanmıştır.

11. Tüm başvuranlar yukarıdaki olaylarla bağlantılı olarak, 06 Nisan 2018 tarihinde Moldova Göç ve İltica Bürosuna (GİB) iltica başvurusunda bulunmuştur. Menşe ülkeleri olan Türkiye’de, politik görüşlerinden dolayı

misillemeden korktukları için Moldova'da mülteci statüsü elde etmek istemişlerdir.

12. Kişinev Orizont Ortaokulu müdürü hakkındaki suçlamalar, 10 Nisan 2018 tarihinde düşürülmüş ve soruşturma sonlandırılmıştır. Başvuranlar, 05 Mayıs 2018 tarihinde Moldova'daki yetkili makamlarla yazışmış ve onlarla ilgili devam eden herhangi bir ceza soruşturması olup olmadığı hususunda bilgi talep etmişlerdir. Organize suçta uzmanlaşmış savcılık, 13 Haziran 2018 tarihli bir mektupla, başvuranlara yazı yazmış ve devam eden hiçbir soruşturma bulunmadığını belirtmiştir. Yolsuzlukla mücadele savcılığından benzer bir mektup, başvuranlar tarafından 31 Temmuz 2018 tarihinde alınmıştır.

B. Başvuranların Türkiye'ye Nakli

13. Orizont Okullarından yedi öğretmen -aralarında başvuranlarda olmak üzere-, 06 Eylül 2018 sabahında evlerinde ya da işlerine giderken sivil kıyafetli kişilerce alıkonulmuş ve bilinmeyen bir yere götürülmüştür. Moldova gizli servisi, günün ilerleyen saatlerinde, o gün içinde gerçekleşen, İslami bir örgütle bağlarından şüphelenilen yedi yabancı kimsenin diğer ülkelerden gizli servislerle işbirliği içinde yakalandığı ve Moldova'dan çıkarıldığı büyük bir teröristle mücadele operasyonuna ilişkin birkaç açıklama yayımlamıştır.

14. Aynı gün Türk basını, Türk gizli servisinin Moldova'da Fethullah Gülen hareketinin yedi üyesinin yakalandığı başarılı bir operasyon gerçekleştirdiğini bildirmiştir.

15. Başvuranların aile üyelerinin bazıları, okullardan meslektaşları ve insan hakları savunucuları, 06 Eylül 2018 tarihinde başvuranların Türkiye'ye sınır dışı edilmesini durdurmak umuduyla günü havaalanında geçirmiştir. Başvuranların günün ilerleyen saatlerindeki tarifeli bir uçakla Türkiye'ye götürüleceğini düşünmüşlerdir.

16. Başvuranların akıbeti ve hatta halen Moldova'da olup olmadıkları bir kaç hafta boyunca aileleri tarafından bilinmemiştir. Moldova makamları, onlara ilişkin olarak ailelerine ya da basına herhangi bir bilgi vermekten kaçınmıştır.

17. Daha sonra, tam da yakalanmaları sabahında başvuranların doğrudan bu amaçla kiralanan ve onları hemen Türkiye'ye götüren bir uçağın onları beklemekte olduğu Kişinev Havaalanı'na götürüldükleri ortaya çıkmıştır.

C. Başvuranların Türkiye'ye Nakli Sonrasında Gerçekleşen Olaylar

18. GİB başkanı O.P., 07 Eylül 2018 tarihinde bir mülakatta, kurumun yedi Orizont öğretmen olayına dahil olmadığını ve onların istenmeyen ilan edilmesi ve Moldova'dan çıkarılmasının GİB tarafından gerçekleştirilmediğini belirtmiştir.

19. Başvuranların yakalanmasından birkaç gün sonra, aileleri başvuranların iltica taleplerinin reddedildiği 04 Eylül 2018 tarihli kararları içeren GİB'den gelen mektuplar almıştır. Kararlar, Gülen hareketi mensuplarının Türkiye'de ne şekilde muamele gördüklerinin kapsamlı bir analizini içeriyordu ve başvuranların Türk makamlarının elinde misilleme korkularının haklı olduğu sonucuna varmışlardı. GİB bilhassa, Türk makamlarının muhalefet liderlerine ve Gülen hareketinin mensuplarına ilişkin olarak taciz, tehdit, keyfi tutuklama eylemleri ve diğer ağır insan hakları ihlallerinde bulunduğuna hükmetmiştir. GİB, başvuranların Moldova'da iltica hakkı verilmesi yasal şartlarını yerine getirdiği sonucuna varmıştır. Başvuruları bununla birlikte, başvuranların ulusal güvenliğe bir tehdit oluşturduklarına ilişkin Moldova gizli servisinden alınan gizli bir nota dayanılarak reddedilmiştir. Kararlar, notların içeriğine, hatta hazırlandıkları tarihe ilişkin herhangi bir detay vermemiştir. Başvuranlara, ülkeyi terk etmeleri için on beş gün tanınmıştı ve otuz gün içinde karara itiraz etme hakları bulunmaktaydı. Kararlarla birlikte gelen mektuplar 07 ve 10 Eylül 2018 tarihlerinde postalanmış ve GİB başkanı O.P. tarafından imzalanmıştır.

20. Başvuranların tutuklanması ve Türkiye'ye nakledilmelerinden birkaç gün sonra aileleri, başvuranların Moldova topraklarına girmelerini beş yıllık bir süreyle yasaklayan ve Yabancıların Statüsü Yasası'nın 58. maddesi (bkz. aşağıdaki 27. paragraf) uyarınca Moldova'dan gözlem altında sınır dışı edilmelerini emreden 05 Eylül 2018 tarihli GİB'den gelen kararları aldılar. Kararlarla birlikte gelen mektuplar da GİB'nin başkanı O.P. tarafından imzalanmıştır.

21. Eşlerinden vekâletname alan başvuranlar temsilcisi, Eylül ve Ekim 2018'de farklı tarihlerde yukarıdaki kararlara mahkeme nezdinde itiraz etmiştir. Ancak davaları, vekâletnamelerin bizzat başvuranlar tarafından imzalanmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir. Mahkeme kararlarına, hiyerarşik üst mahkemeler nezdinde itiraz etmişler fakat herhangi bir sonuç elde edememişlerdir.

D. Başvuranların Türkiye'ye Nakledilmesine Uluslararası Tepkiler

22. Avrupa Parlamentosu, 15 Ekim 2018 tarihinde Moldova ile AB Ortaklık Anlaşması'nın (2017/2281(INI)) uygulanmasına ilişkin bir raporu kamuoyuna açıklamıştır. Bu raporda Avrupa Parlamentosu, başvuranların Türkiye'ye nakledilme şekline ilişkin olarak kendini şu ifadelerle dile getirdiği bir açıklama yayımlamıştır:

"29. Gülen hareketiyle olduğu iddia edilen bağlarından dolayı, hukuk devletine ve temel insan haklarına aykırı biçimde Türk vatandaşlarının sınır dışı edilmesini/kaçırılmasını şiddetle kınar; Moldova makamlarını üçüncü ülkelerden gelen herhangi bir sınır dışı taleplerinin, Avrupa ilke ve standartlarıyla tamamıyla

uyumlu yargısal usulleri takip ederek şeffaf biçimde muamele gördüğünü temin etmeye teşvik eder..."

23. Uluslararası Af Örgütü de yedi Orizont öğretmenin Türkiye'ye sınırışı edilmesine ilişkin olarak bir açıklama yapmıştır. Örgütün Doğu Avrupa ve Asya yöneticisi, başvuruların Türkiye'ye nakline ilişkin olarak 06 Eylül 2018 tarihinde şu açıklamada bulunmuştur:

"Moldova makamları, bu bireylerin haklarını onları sınırışı ederek yalnızca bir kez ihlal etmemiş - adaletsiz yargılama gibi daha fazla insan hakları ihlallerine giden hızlı bir yola sokmuşlardır. ... Moldova'daki son tutuklamalar, artan biçimde baskıcı Recep Tayyip Erdoğan hükümetince yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarına karşı olan politik misilleme örneğini takip etmektedir. ... Moldova'da koruma arayışında olanların zoraki iadesi, Moldova'nın uluslararası insan hakları yükümlülüklerinin açık bir ihlalidir. Devlet makamları derhal, Türk vatandaşlarının keyfi tutuklamasından ve sınır dışı edilmesinden sorumlu olanları hesap vermeye çağırmalıdır."

II. İLGİLİ İÇ HUKUK VE UYGULAMA

A. Sınırdışı

24. Moldova mevzuatı, basit sınırışı - yani sınırışı edilen kişi böyle yapmakla yükümlü tutulmasının ardından belirtilen süre diliminde kendisi ülkeyi terk ettiğinde - ile gözlem altında sınırışı (*îndepărtare sub escortă*) - sınır dışı edilen kişiye GİB'in uzman personeline eşlik edildiğinde - arasında bir ayırım yapmaktadır.

25. Sınırdışı etmeden sorumlu yegâne makam, Göç ve İltica Bürosudur. Bu organ, iltica başvuruları ve yabancıların sınırışı edilmeleri hakkında karar vermektedir. GİB tarafından verilen kararlara karşı mülki yetkili bölge mahkemesi olan Centru Bölge Mahkemesi nezdinde karşı çıkılabilmektedir. Centru Bölge Mahkemesinin kararlarına da istinafta Kişinev İstinaf Mahkemesi önünde karşı çıkılabilmektedir. Son olarak, Kişinev İstinaf Mahkemesinin kararlarına temyizde Yargıtayda karşı çıkılabilmektedir. GİB'nin kararlarına karşı çıkılması askıya alma etkisine sahiptir ve ilgili kişi, davanın nihai bir yargı kararıyla karara bağlandığı bir zamana kadar Moldova Cumhuriyeti topraklarında kalabilir.

26. Yabancıların Statüsü Yasası'nın (16 Temmuz 2010 tarihli, 200 No.lu Kanun) 55. maddesi uyarınca, bir yabancı Moldova Cumhuriyeti topraklarına girmekten beş ila on beş yıllık bir süre boyunca yasaklanabilir. Bir kişiyi bu şekilde yasaklayan bir karar gerekçeli olmak zorundadır. İstenmezlik nedenleri ulusal güvenlik ise hiçbir gerekçe verilmez. Aynı Yasa'nın 56. maddesi, yabancıların girişini yasaklayan bir kararın, tesellümü teyit eden imza karşılığında şahsen o kişiye tebliğ edilmesi gerektiğini öngörmektedir. Yabancı hazır değilse, karar taahhütlü postayla ona gönderilmelidir. Aynı Yasa'nın 57. maddesi uyarınca, bir yabancıyı istenmeyen ilan eden bir karara, beş gün içinde mahkeme nezdinde itiraz

edilebilir; ancak, böyle bir itirazın askıya alma etkisi yoktur. Mahkeme bununla birlikte, başvuranın talebi üzerine kararın askıya alınmasına hükmedebilir. Kararın askıya alınması talebi ivedilikle incelenmelidir.

27. Yabancıların Statüsü Yasası'nın 58. maddesi uyarınca, bir yabancının gözlem altında sınır dışı edilmesi, GİB personeli tarafından ilgili kişiye sınır geçiş noktasına, menşe veya geçiş ülkesine ya da varış yerine kadar eşlik edilmesi yoluyla gerçekleştirilmelidir. Gözlem altında sınır dışı tedbiri ülkeye yasadışı biçimde giren, belirlenen zaman içinde ülkeyi terk etmeyen, yasak süresi içinde ülkeye giren, girmekten yasaklanmış olan, istenmeyen ilan edilen ya da hakkında sınır dışı tedbiri uygulanmış olan kişilere karşı uygulanabilir.

28. İltica Yasası'nın (18 Aralık 2008 tarihli, 270 No.lu Kanun) 28 (a) maddesi uyarınca, iltica başvurusunun nihai sonucuna kadar hiçbir mülteci ülkeden sınır dışı edilemez. Aynı Yasa'nın 28 (b) maddesine göre, iltica başvurusu kesin biçimde reddedilen bir mülteci, nihai kararın alınmasından sonra ülkeyi terk etmek zorunda olduğu ivedi usulde başvurusu ele alınmamış ise ülke topraklarında on beş gün daha kalma hakkına sahiptir.

B. İade

29. İade usulü, Ceza Usul Kanunu'nun 541-50 maddelerince düzenlenmektedir. 546/5 madde gereğince, yabancı ülkeler tarafından, Moldova kanunları uyarınca niteliği gereği siyasi olduğu değerlendirilen suçlardan dolayı aranan kişilerin iade edilmesi yasaktır.

30. Moldova'da iadeden sorumlu makam, Ülke Başsavcılığı bünyesindeki Uluslararası Hukuki Yardım ve Avrupa Entegrasyon Dairesidir. İade, yabancı ülkeler tarafından Interpol, Interpol'ün muadili olan BDT ya da başka bir yolla haklarında arama bildirimi çıkartılan kişilere uygulanabilmektedir. Uluslararası Hukuki Yardım Bölümünün, arama bildirimi aldıktan sonra iade kararı için soruşturma hâkimine başvurması gerekmektedir. Hâkim, savcının, Adalet Bakanlığı temsilcisinin, ilgili kişinin ve avukatının katılımıyla yapacağı bir duruşma yaptıktan sonra konuyu karara bağlamalıdır. Soruşturma hâkiminin vereceği iade kararı gerekçe göstermelidir ve Kişinev İstinaf Mahkemesi nezdinde temyiz edilebilir. Temyizin askıya alma etkisi bulunmaktadır. İstinaf mahkemesinin kararı kesindir.

31. İade edilecek kişi, yargılama süresince 180 güne kadar tutuklu bulundurulabilir. Acil iade usulü, yalnızca sınır dışı edilecek kişi açıkça bunu kabul etmişse uygulanabilir. Bu durumda, tutuklama kırk güne kadar sürebilir. Her durumda, tutuklamaya soruşturma savcısı tarafından hükmedilmelidir ve hiyerarşik üst mahkemesi nezdinde itiraz edilebilir.

HUKUK

32. Başvuranlar, yakalanmalarının ve tutukluluklarının hukuksuz ve Sözleşme'nin aşağıdaki 5/1 maddesine aykırı olduğundan şikâyet etmiştir:

"“1. Herkes özgürlük ve güvenlik hakkına sahiptir. Aşağıda belirtilen haller dışında ve yasanın öngördüğü usule uygun olmadan hiç kimse özgürlüğünden yoksun bırakılamaz:

...

f) Kişinin, usulüne aykırı surette ülke topraklarına girmekten alıkonması veya hakkında derdest bir sınır dışı ya da iade işleminin olması nedeniyle yasaya uygun olarak yakalanması veya tutulması.

...”

33. İadelerine ilişkin işlemlerde, Sözleşme'nin aşağıdaki 6. maddesinin gerektirdiği şekilde adil yargılanmadıklarından da şikâyet etmişlerdir:

"Herkes davasının, ... cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda ... bir mahkeme tarafından.. adil bir yargılanma ... hakkına sahiptir. ..."

34. Ayrıca, Türkiye'ye iade edilmelerinin, Sözleşme'nin aşağıdaki 8. maddesi tarafından korunan özel ve aile hayatına saygı haklarını ihlal ettiğini iddia etmişlerdir:

"1. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir."

35. Başvuranlar son olarak, Türkiye'ye iade edilmeleri kararının 7 No.lu Protokol'ün aşağıdaki 1. maddesinin usulü gereklerine uygun olmadığından şikâyet etmişlerdir:

1. Bir devletin ülkesinde kurallara uygun olarak ikamet eden bir yabancı, yasaya uygun şekilde verilmiş bir kararın uygulanması dışında sınırdışı edilemez ve bu durumda bir kimse:

a) sınır dışı edilmesine karşı gerekçeler öne sürebilme,

b) durumunu yeniden inceletme ve

c) yukarıdaki amaçlarla, yetkili bir merci önünde veya bu merci tarafından tayin edilecek biri ya da birileri önünde kendini temsil ettirme hakkını haiz olacaktır.

2. Sınırdışı edilmenin kamu düzeni yararı ya da ulusal güvenlik nedenleri açısından gerektirdiği hallerde, bir yabancı yukarıdaki 1. maddenin a, b ve c bentlerinde öngörülen haklarını kullanmadan sınırdışı edilebilir."

I. ŞİKÂyetlerin Kabul Edilebilirliği

A. İç Hukuk Yollarının Tüketilmemesi

36. Hükümet, başvuranların onlara açık olan iç hukuk yollarını tüketmediğini belirtmiştir. Bilhassa, başvuranlar temsilcisinin, iltica başvurusunu reddeden ve Moldova'ya yeniden girmelerini yasaklayan GİB kararlarına yönelik davasının başvuranların kendisi tarafından imzalanmış vekâletnameleri sunmadığı için reddedilmiştir. Hükümetin görüşüne göre başvuranlar temsilcisi tarafındaki böyle bir ihmal, yerel mahkemelerden gereği gibi faydalanmama ve böylelikle iç hukuk yollarını tüketmeme anlamına gelmiştir.

37. Başvuranlar temsilcisi, müvekkilleriyle temas kuramadığını ve ailelerinin başvurudan vekâletname almak için Türkiye'ye gelişini karşılayacak imkânlara sahip olmadığını savunmuştur. Her halükarda, başvuranlar temsilcisi, çıkarma kararı Türkiye'ye sınırdışı edilmelerinin ardından onlara postalandığı için söz konusu yolun başvuranların erişimine açık olmadığı görüşünü dile getirmiştir. Dahası bu yol, Moldova mahkemeleri başvuranların Türkiye'de haptiden geri getirilmelerine hükmedemeyeceği için etkili olmayacaktı.

38. Mahkeme, Sözleşme'nin 35/1 maddesinin amacının kendilerine karşı ileri sürülen ihlalleri, bunlar Mahkemeye getirilmeden önce önleme veya düzeltme fırsatı vermek olduğunu tekrarlamaktadır. Sonuç olarak devletler, kendi hukuki sistemleri yoluyla meseleleri çözüme kavuşturma imkânına sahip olmadan önce uluslararası bir organ önünde eylemlerinden dolayı hesap vermekten muaf tutulmuşlardır (örneğin bkz. *Sabeh El Leil/Fransa* [BD], B. No. 34869/05, § 32, 29 Haziran 2011). Sözleşme'nin 35/1 maddesi uyarınca, bir başvuran tarafından mevcut ve iddia edilen ihlaller bakımından çözüm sunmaya yeterli olağan başvuru yolları kullanılmalıdır. Söz konusu başvuru yollarının varlığı yalnızca teoride değil uygulamada da yeterince kesin olmalıdır; aksi takdirde, gerekli erişilebilirlik ve etkililikten yoksun kalacaklardır (bkz., birçok karar arasında, *Tănase/Moldova* [BD], B. No. 7/08, § 120, AİHM 2010).

39. Mahkeme, başvuranların Moldova'dan Türkiye'ye 06 Eylül 2018 sabahında Moldova ve Türk gizli servislerinin üyeleri tarafından nakledildiklerine önem vermektedir. Başvuranların bu noktada, ya Yabancıların Statüsü Yasası uyarınca iltica başvurularına ilişkin durumlarındaki herhangi bir karardan ya da Ceza Usul Kanunu uyarınca iadeleri hakkında bir karardan haberdar edildikleri Hükümet tarafından ortaya konulmamıştır. Mahkeme bu nedenle, durumlarının özel koşullarında, yerel mahkemelere başvurunun, Hükümet tarafından iddia edildiği gibi, Türkiye'ye nakillerinin sonrasında tüketilecek etkili bir yol olarak değerlendirilebileceğini kabul etmemektedir (bkz. *Čonka/Belçika*, B. No. 51564/99, § 46, AİHM 2002-I; ve *De Souza Ribeiro/Fransa* [BD], B.

No. 22689/07, §§ 94-97, AİHM 2012). Hükümet dahası, başvuruların Türkiye'deki tutukluluklarından salıverilmelerine ve sonrasında Moldova'ya geri gönderilmelerine karar verecek bir durumda olacağını gösterememiştir.

40. Mahkeme, yukarıdaki hususlar ışığında, Moldova Hükümeti'nin iç hukuk yollarının tüketilmediği itirazını reddetmiştir.

B. Sözleşme'nin 6. Maddesi Altındaki Şikâyet

41. Başvuranlar, söz edilen iadelerine ilişkin usulde adil yargılanmadıklarını iddia etmiştir.

42. Mahkeme, durumun olgularının başvuruların medeni hak veya yükümlülüklerinin ya da onlara karşı yöneltilmiş cezai bir isnadın belirlenmesine ilişkin olmadığını kaydetmektedir. Bu bağlamda, yabancıların girişi, ikameti ve sınırdışı edilmelerine yönelik kararların, Sözleşme'nin 6/1 maddesi anlamında başvuranın medeni hak veya yükümlülüklerinin ya da haklarındaki cezai bir isnadın tespitiyle ilgili olmadığını tekrarlamaktadır (bkz. *Maaouia/Fransa* [BD], B. No. 39652/98, § 40, AİHM 2000-X; *Penafiel Salgado/İspanya* (k.k.), B. No. 65964/01, 16 Nisan 2002; ve *Sardinas Albo/İtalya* (k.k.), B. No. 56271/00, AİHM 2004-I). Sonuç itibarıyla, Sözleşme'nin 6/1 maddesi mevcut olayda uygulanamaz. Bu şikâyetin Sözleşme hükümleriyle *konu yönünden* bağdaşmaz olduğu ve 35/3 ve 4 madde uyarınca reddedilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

C. Diğer Şikâyetler

43. Mahkeme, diğer şikâyetlerin, karar verilmesi için esasın incelenmesini gerektirecek yeterli ağırlıkta olgusal ve hukuki konular içerdiğini ve onları kabul edilemez bulmak için başka herhangi bir gerekçenin tespit edilmediğini değerlendirmektedir. Mahkeme bu nedenle, kabul edilebilir olduklarına karar vermiştir.

II. SÖZLEŞME'NİN 5/1 MADDESİNİN İHLALİ İDDİASI

B. Tarafların Beyanları

44. Başvuranlar, 06 Eylül 2018 sabahında tutuklanmalarının ve Türk makamlarına teslim edilmelerinin iç hukuka göre hukuka aykırı olduğunu iddia etmiştir.

45. Hükümet, başvuruların kısa bir süre özgürlüklerinden yoksun kılındığını kabul etmiştir. Bununla birlikte, bu yoksun kılma Sözleşme'nin

5/1 maddesinin (f) bendinin ikinci kısmı uyarınca haklı kılınmıştı ve onları ülkeden yasaklayan GİB'in kararı gereğince, başvuranların Moldova Cumhuriyeti topraklarından gözlem altında sınır dışı edilmeleri amacıyla gerçekleştirilmiştir. Hükümet, Türkiye'ye nakilleri zamanında başvuranların, menşe ülkelerine sınır dışı edilmelerine karşı çıkmadıklarını ve bu ülkeye gönderilirlerse işkence görme ya da insanlık dışı muameleyle uğrama tehlikesiyle karşı karşıya kaldıklarını ileri sürmediklerini de belirtmiştir. Dahası, Moldova makamları böyle bir bilgiye sahip değildi.

B. Mahkemenin Değerlendirmesi

1. Genel İlkeler

Sözleşme'nin 5. maddesi, 2, 3 ve 4. maddelerle birlikte, bireyin fiziksel güvenliğini koruyan temel hakların ilk sırasındadır ve böyle olunca da önemi büyüktür. Maddenin temel amacı, keyfi ya da haksız özgürlükten yoksun kılmalara engel olmaktır. Mahkeme'nin içtihatlarında geçen özellikle üç gerekçelendirme ölçütü çıkartılabilir: katı biçimde yorumlanması gereken ve diğer hükümler altındaki geniş kapsamlı gerekçelendirmeye (bilhassa Sözleşme'nin 8. ila 11. maddeleri) izin vermeyen sınırlı mahiyeti; hukukun üstünlüğüne titiz bir bağlılığı gerektiren, tutuklamanın hem usul hem de esas yönünden hukukiliğine yinelen vurgu ve gerekli yargısal kontrolün çabukluğu veya hızlılığıdır (bkz., içeriğinde daha fazla atıflarla, *Buzadji/Moldova* [BD], B. No. 23755/07, § 102, AİHM 2016).

47. “Kanunla öngörülen bir usulün” izlenip izlenmediği sorusunu da kapsayan tutuklamanın “hukukiliği” söz konusu ise Sözleşme asıl olarak ulusal hukuka işaret etmekte ve buradaki esasa ve usule ilişkin kurallara riayet etme yükümlülüğü getirmektedir. Ancak, ulusal hukuka uyma yeterli değildir: 5. madde ilave olarak, herhangi bir özgürlükten yoksun kılmanın, bireyi keyfilikten koruma amacıyla uygun olmasını da gerektirmektedir (bkz., diğer birçok karar arasında, *Winterwerp/Hollanda*, 24 Ekim 1979, § 37, A Serisi, no. 33; *Amuur/Fransa*, 25 Haziran 1996, § 50, *Derlemeler* 1996-III; *Chahal/Birleşik Krallık*, 15 Kasım 1996, § 118, *Derlemeler* 1996-V; *Witold Litwa/Polonya*, B. No. 26629/95, §§ 72-73, AİHM 2000-III; *Vasileva/Danimarka*, B. No. 52792, § 32, 25 Eylül 2003).

48. İçtihattan, 5. madde bağlamındaki keyfilik kavramının, söz konusu olan tutuklama türüne bağlı biçimde belirli bir derecede değiştiği anlaşılmaktadır (örneğin bkz. *Saadi/Birleşik Krallık* [BD], B. No. 13329/09, § 68, ECHR 2008).

49. İçtihatlarda saptanan genel bir ilke, ulusal hukukun lafzıyla uyumlu olmasına rağmen, yetkililer tarafında kötü niyet veya aldatma unsurunun bulunduğu (örneğin bkz. *Bozano/Fransa*, 18 Aralık 1986, § 59, A Serisi no. 111; *Saadi*, yukarıda anılan, § 69; ve *Mooren/Almanya*[BD], B. No.

11364/03, §§ 77-79, 09 Temmuz 2009) ya da yerel makamların ilgili mevzuatı doğru biçimde uygulamaya çabalamayı ihmal ettikleri takdirde (bkz. *Benham/Birleşik Krallık*, 10 Haziran 1996, § 47, *Derlemeler*1996-III; *Liu/Rusya*, B. No. 42086/05, § 82, 06 Aralık 2007; ve *Marturana/İtalya*, B. No. 63154/00, § 80, 04 Mart 2008) tutuklamanın "keyfi" olacağıdır.

50. Sözleşmeyi kaleme alanların, keyfilik tehlikesini en aza indirmeyi hedefleyen bir temel haklar bütününü güvenceleyerek, özgürlükten yoksun bırakma eyleminin bağımsız yargısal denetime tabi olmasına olanak sağlayarak ve yetkililerin bu eylemden dolayı hesap verebilirliğini temin ederek bireylerin özgürlüklerinden keyfi yoksun bırakılmaya karşı korunmasını güçlendirdikleri önemle belirtilmelidir. İvedilik ve yargısal denetim üzerinde vurgu yapan 5/3 ve 4 maddesinin gerekleri, bu bağlamda özel bir önem kazanmaktadır. İvedi yargısal müdahale, Sözleşme'nin 2 ve 3. maddelerinde yer alan temel güvenceleri ihlal eden hayati tehlikeye yol açan tedbirlerin veya ağır kötü muamelelerin tespit edilmesine ve önlenmesine vesile olabilir. Söz konusu olan şey, hem bireylerin fiziksel özgürlüklerin hem de güvencelerin yokluğunda hukukun üstünlüğünün kaldırılmasıyla neticelenebilecek ve tutukluları en temel hukuki koruma şekillerinin uzağına koyacak bir bağlamda onların kişisel güvenliklerinin korunmasıdır (bkz. *El-Masri/Makedonya Eski Yugoslav Cumhuriyeti* [BD], B. No. 39630/09, 13 Aralık 2012, § 231).

51. Terör suçların soruşturması şüphesiz yetkililer için özel sorunlar arz etmekle birlikte; bu, terör suçunun olduğunu her düşündüklerinde, yerel mahkemeler ve nihai aşamada Sözleşme'nin denetleme organlarınca yapılacak etkili kontrolden muaf biçimde şüphelileri yakalamak ve gözaltında tutmak için yetkililere açık çek verildiği anlamına gelmemektedir (yukarıdaki atıf, § 232).

2. Yukarıdaki İlkelerin Mevcut Davaya Uygulanması

52. Hükümetin tutumu, başvuranlara uygulanan tedbirin, GİB'in 05 Eylül 2018 tarihli ulusal güvenlik gerekçesine dayanan kararı çerçevesinde ve Yabancıların Statüsü Yasası'nın 58. maddesiyle öngörülen usule (bkz. yukarıdaki 27. paragraf) uygun bir sınırdışı olduğudur. Mahkeme bununla birlikte, Moldova gizli servisinin 06 Eylül 2018 tarihinde başvuranlara ilişkin operasyonun onun tarafından hazırlandığını ve uygulandığını belirten birkaç basın bildirisi yayımladığını kaydetmektedir (bkz. yukarıdaki 13. paragraf). Ayrıca, aynı basın bildirilerine göre, operasyon diğer ülkelerin gizli servisleriyle işbirliği içinde yürütülmüştür. Türk gizli servisinin iştirakine, kendi görüşlerinde Hükümet tarafından itiraz edilmemiştir.

53. Hükümet, başvuranların Türkiye'ye gitme korkularından Moldova makamların haberdar olmadığını bildirmiştir. Ancak Mahkeme, iltica başvurularında Türkiye'deki ceza kovuşturması korkularını başvuranların açıkça ifade ettiklerini kaydetmektedir (bkz. yukarıdaki 11. paragraf). Ayrıca, bu başvurulara ilişkin 04 Eylül 2018 tarihli kararlarında GİB,

başvuranların siyaseten güdülenen zulüm korkularının haklı nedene dayandığını değerlendirmişti.

54. Mevcut davada, Moldova makamlarının yalnızca başvuranlara sınırışı edilme için yer tercihi vermekte başarısız olmadığı, aynı zamanda onları kasıtlı olarak Türk makamlarına aktardıkları ortaya çıkmaktadır.

55. Dava dosyasındaki malzeme, Moldova ve Türk gizli servislerinin ortak operasyonunun 06 Eylül 2018 tarihinden önce iyi hazırlandığını da göstermektedir. Başvuranların bilhassa bu amaçla kiralanan bir uçakla Türkiye'ye nakledilmeleri, bu bakış açısını destekleyen unsurlardan yalnızca biridir. Davanın olguları, kendilerini savunmak için zaman ve imkâna sahip olamamaları diye, başvuranları gafil avlayacak bir tarzda operasyonun tasarlandığını ve düzenlendiğini de göstermektedir.

56. Mahkeme ayrıca, GİB başkanının başvuranlara ne olduğunu bilmediğini ve GİB'in meseleye dâhil olmadığını belirten 07 Eylül 2018 tarihli röportajına işaret etmektedir (bkz. yukarıdaki 18. paragraf). Bu bağlamda, başvuranlara ilişkin GİB kararlarının 04 ve 05 Eylül 2018 tarihli olduğunu kaydetmektedir. Bu tarihlerin güvenilirliği kesin bir endişe konusudur ve GİB başkanı tarafından 07 Eylül 2018 tarihinde yapılan açıklamalar gözetildiğinde dikkatle ele alınmalıdır. Davanın bahsedilen kararlar hakkında şüphe doğuran diğer bir unsur, Yabancıların Statüsü Yasası'nın 56. maddesinin kişilerin hazır olduğu durumlarda gerektirdiği gibi, GİB'in kararları başvuranlara tebliğ etmemesi ama hazır olmayan kişilerin durumlarında gerektirildiği üzere başvuranların çıkarılmasından sonra ailelerine bunları postayla göndermesidir (bkz. yukarıdaki 26. paragraf).

57. Mahkeme, davanın koşullarını bir bütün olarak gözeterek ve aynı doğrultuya ve Moldova makamlarının eylemde bulunma hızına işaret eden delil miktarını dikkate alarak 06 Eylül 2018 tarihinde başvuranların özgürlüklerinden yoksun kılınmalarının ne hukuki ne 5/1 (f) maddesi anlamında gerekli ne de keyfilikten uzak olduğu sonucuna varmıştır. Başvuranları bu şekilde özgürlüklerinden yoksun kılmak, iç hukuk ve uluslararası hukuk tarafından onlara sunulan tüm teminatların (bkz. yukarıdaki 29-31 paragraflar) arkasından dolanarak kişilerin davalı devletin topraklarından Türkiye'ye hukuk dışı nakledilmesi anlamına gelmiştir. Bu nedenle Sözleşme'nin 5/1 maddesi ihlal edilmiştir.

III. SÖZLEŞME'NİN 8. MADDESİNİN İHLALİ İDDİASI

B. Tarafların Beyanları

58. Başvuranlar, aileleriyle birlikte uzun süredir Moldova'da yaşadıklarını belirtmiştir. Türkiye'ye sınırışı edilmelerinden sonra, aileleri bir gelir kaynağı olmaksızın Moldova'da kalmıştır. Aileleri, misilleme korkusundan dolayı Türkiye'ye dönememektedir ve bu nedenle onlarla olan

tüm irtibatları kesilmiştir. Böylelikle, özel ve aile hayatlarına bir müdahale bulunmaktadır. Moldova'dan sınır dışı edilmelerine dayanak yapılan yasanın suistimale ve keyfiliğe karşı herhangi bir güvence sunmaması nedeniyle müdahale yasaya uygun değildir. Dahası, müdahaleler demokratik bir toplumda gerekli değildir.

59. Hükümet, başvuranların Moldova topraklarından çıkarılmasının onların özel ve aile hayatlarına bir müdahale teşkil ettiğine karşı çıkmamıştır. Müdahale bununla birlikte, Yabancıların Statüsü Yasa'nın hükümlerine uygundu, ulusal güvenliğin korunması meşru amacını gütmekteydi ve ulusun güvenliğini temin etme acil toplumsal ihtiyacı tarafından haklı kılındığından demokratik bir toplumda gerekliydi. Hükümet, tutuklulukları boyunca ailelerinin onları Türkiye'de ziyaret etmeye teşebbüs etmediğini de ileri sürmüştü ve Türkiye'de herhangi bir tehlike altında olmayacaklarını ifade etmiştir. Türk makamları, başvuranların gözetimine alındığından başvuranların ailelerini bilgilendirmiştir ve Türkiye'de yaşayan aileleri tarafından birçok kez ziyaret edilmişlerdir.

B. Mahkemenin Değerlendirmesi

60. Mahkeme, Sözleşme'nin bir yabancıнын belirli bir ülkeye girme veya orada ikamet etme gibi bir hakkı güvence altına almadığını tekrarlamaktadır. Bununla birlikte bir kişinin, yakın aile fertlerinin yaşadığı bir ülkeden çıkarılması, Sözleşme'nin 8/1 maddesinde güvence altına alınan aile hayatına saygı hakkının ihlali anlamına gelebilir (bkz. *Boultif/İsviçre*, B. No. 54273/00, § 39, AİHM 2001-IX).

61. Mahkeme mevcut davada, başvuranların uzun zamandır, bazıları yirmi yılı aşkın bir süredir, Moldova'da yaşamış olduğunu kaydetmektedir. Yasal olarak orada ikamet etmişler, iş bulmuşlar ve bazıları Moldova vatandaşlarıyla olmak üzere aile kurmuşlardır. Çiftlerin, kimileri Moldova vatandaşı olan çocukları vardı (bkz. yukarıdaki 7. paragraf).

62. Başvuranların Moldova toplumuna dâhil edildikleri ve orada gerçek bir aile hayatlarının olduğu hususuna Hükümet tarafından itiraz edilmediğinden; Mahkeme, Moldova topraklarından çıkarılmaların bu bütünleşmeye son verdiğini ve özel ve aile hayatlarını kökten bozduğunu değerlendirmektedir. Dolayısıyla Mahkeme, başvuranların özel ve aile hayatlarına bir müdahalenin olduğunu değerlendirmektedir.

63. Bu tür müdahaleler, 8. maddenin ikinci fıkrasının şartlarını karşılamadıkları takdirde Sözleşme'yi ihlal edecektir. Bu nedenle, "yasaya uygun" olup olmadığını, o paragrafta belirtilen meşru amaçlardan biri veya birkaçı tarafından harekete geçirilip geçirilmediğini ve "demokratik bir toplumda gerekli" olup olmadığını tespit etmek gerekir.

64. Mahkeme, "yasa uygun olarak" ifadesinin, şikâyet konusu tedbirin ilk olarak iç hukukta yasal bir dayanağının bulunmasını gerektirdiğine ve

ayrıca ilgili kişi tarafından erişilebilir olmasını ve gerektiğinde uygun tavsiye ile, belli bir eylemin yol açabileceği sonuçları, o koşullar içerisinde makul olan derecede öngörebilmesini gerektirerek söz konusu yasanın niteliğine de işaret ettiğine istikrarlı biçimde karar verdiğini tekrarlamaktadır.

65. Kuşkusuz öngörülebilirlik şartı, ulusal güvenliği etkileyen tedbirlerin kendine özgü bağlamında, diğer birçok alandakiyle aynı olamaz (bkz. *Leander/İsveç*, 26 Mart 1987, § 51, A Serisi no. 116).

66. Bununla birlikte iç hukukun, Sözleşme'yle garanti edilen haklara kamu makamlarının keyfi müdahalelerine karşı hukuki koruma önlemi sunması gerekmektedir. Temel hakları etkileyen konularda, idareye tanınan yasal bir takdir hakkı sınırsız bir yetki cinsinden ifade edilmişse, Sözleşme'de öngörülen demokratik bir toplumun temel ilkelerinden biri olan hukukun üstünlüğüne aykırı olacaktır (bkz. *Malone/Birleşik Krallık*, 02 Ağustos 1984, § 68, A Serisi no. 82).

67. Mevcut davanın gerçeklerine dönecek olursak; Mahkeme, Moldova'nın yasasının sınırdışı ve iadeyi düzenleyen hükümler içerdiğini kaydetmektedir. Başvuranlar bununla birlikte, yukarıda tespit edildiği üzere, iç hukuk ve uluslararası hukuk tarafından sunulan teminatların arkasından dolanan hukuk dışı bir nakil yoluyla Moldova'dan çıkarılmışlardır (bkz. yukarıdaki 57. paragraf). Başvuranların özel ve aile hayatlarının kökten biçimde bozulmasına yol açan bu zoraki nakil, yeterli hukuki temelden yoksun olması için Sözleşme'nin 8. maddesinin 2. paragrafı anlamında "yasaya uygun" değildi.

68. Mahkeme ayrıca, ulusal güvenlik kaygılarına dayalı bir tedbire maruz bırakılan bir kişinin keyfilige karşı koyan tüm teminatlardan yoksun kılınması gerektiğini tekrarlamaktadır. Diğer şeylerin yansısı, tedbirin hukukiliğine karar vermek ve yetkililerin olası suistimallerini kınamak için olgusal ve hukuki bütün meseleleri gözden geçirmeye yetkili bağımsız ve tarafsız bir organa söz konusu tedbiri inceletebilmelidir. İlgili kişi, kendi bakış açısını sunmak ve yetkililerin iddialarını çürütmek için, bu inceleme organı önünde çelişmeli bir usulden faydalanmalıdır (bkz. *Al-Nashif/Bulgaristan*, B. No. 50963/99, §§ 123-24, 20 Haziran 2002).

69. Mahkeme, Moldova ya da başka bir ülkedeki herhangi bir suçun işlenmesine katılmaktan dolayı başvuranlar hakkında hiçbir işlem yapılmadığını gözlemlemektedir. Yetkililer, yukarıda belirtilen genel gerekçeler dışında başvuranlar diğer herhangi bir ayrıntı vermemiştir. Mahkeme dahası, mevcudiyetlerini istenmeyen ilan eden kararların, ulusal hukuka aykırı biçimde sınırdışı edilmelerinin sonrasına kadar başvuranlara tebliğ edilmediğini kaydetmektedir.

70. Mahkeme, başvuranların, iltica başvurularını reddeden ve onları istenmeyen kişi ilan eden kararlara yönelik davalarını incelemeyi yerel mahkemelerin çok şekli gerekçelerle, yani avukatlarına verilen vekâletnamelerin onlar tarafından değil de eşleri tarafından

imzalandığından, reddettiğine önem atfetmektedir. Yerel mahkemeler, diğer türlü olsaydı bile sınır dışının arkasındaki gerçek saikleri inceleyemeyecekti çünkü ulusal hukuk, başvuruların sınırdışı edilmesinin gerekçesini oluşturan gizli servis notuna hâkimlerce ulaşılabilmesini öngörmemekteydi.

71. Başvuranlar, yetkililer tarafından keyfi muameleye karşı asgari koruma seviyesinden yararlanmadıklarından; Mahkeme, özel ve aile hayatlarına müdahalenin Sözleşme şartlarını karşılayan bir "yasa"ya uygun biçimde olmadığı sonucuna varmıştır (bkz., *gerekli uyarlamalarla, Al-Nashif*, yukarıda anılan, § 128).

72. Dolayısıyla Sözleşme'nin 8. maddesi ihlal edilmiştir.

IV. SÖZLEŞME'YE EK 7 NO.LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLALİ İDDİASI

73. Mahkeme, Sözleşme'nin 5/1 ile 8. maddeleri altındaki tespitleri dikkate olarak bu şikâyeteye ilişkin olarak ayrıca karar verilmesine gerek olmadığını değerlendirmektedir.

V. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

74. Sözleşme'nin 41. maddesi aşağıdaki şekildedir:

“Eğer Mahkeme, bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlâl edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Akit Tarafın iç hukuku bu ihlâlin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırılabiliyorsa; Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

A. Tazminat

75. Başvuranlar, manevi tazminata ilişkin olarak her biri için 50.000 avro (EUR) talep etmiştir.

76. Hükümet, bu miktarların aşırı olduğunu değerlendirmiştir.

77. Mahkeme, tüm koşulların ışığında her bir başvuran manevi tazminata ilişkin olarak 25.000 EUR'ya hükmetmiştir.

B. Masraf ve Giderler

78. Başvuranların temsilcisi ayrıca, Mahkeme nezdinde yapılan masraf ve giderler için 1.000 EUR talep etmiştir. Bununla birlikte, yukarıdaki miktarın nasıl hesaplandığına dair herhangi bir detay bildirmemiştir. Miktar önemsiz olduğundan dolayı, onu herhangi bir biçimde kanıtlamanın gerekli olduğunu düşünmediğini ileri sürmüştür.

79. Hükümet, talebin dayanaksız olduğunu ileri sürmüş ve Mahkemenin bunu reddetmesini istemiştir.

80. Mahkemenin içtihatları uyarınca, başvuran, fiilen ve gerekli olduğu için yapıldıkları ve miktar olarak makul bulundukları kanıtlandığı ölçüde masraf ve giderlerin geri ödenmesine hak kazanmaktadır. Mahkeme bu konuda, çalışılan saat miktarı ve istenen saatlik ücret gibi hususları göz önüne alabilmektedir (bkz. *Iatridis/Yunanistan* (Adil Tazmin) [BD], No. 31107/96, § 55, AİHM 2000-XI).

81. Ancak mevcut davada, başvuranların temsilcisi talebini hiçbir biçimde desteklememiştir. Mahkeme dolayısıyla, bu başlık altında herhangi bir miktara hükmetmemeye karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

82. Mahkeme, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğunu değerlendirmektedir.

BU NEDENLERLE, MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE,

1. Sözleşme'nin 6. maddesi altındaki şikâyeti kabul edilemez, başvurunun geri kalanını kabul edilebilir olduğuna;
2. Sözleşme'nin 5/1 maddesinin ihlal edildiğine;
3. Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiğine;
4. Sözleşme'nin 7 No.lu Protokolü'nün 1. maddesi altındaki şikâyeti incelemeye gerek olmadığına;
5. (a) Davalı devletin, manevi tazminata ilişkin olarak, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesi uyarınca, kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, her türlü vergiden hariç olmak üzere her bir başvurana 25.000 EUR (yirmi beş bin avro) ödemesine;
(b) Yukarıda bahsi geçen üç aylık sürenin bittiği tarihten itibaren ödeme gününe kadar geçen sürede, yukarıda bahsedilen miktara, Avrupa Merkez Bankası'nın söz konusu dönem için geçerli olan marjinal faiz oranına üç puan eklenmek suretiyle elde edilecek oran üzerinden basit faiz uygulanmasına;
6. Başvuranın adil tatmin talebinin geri kalanının reddedilmesine karar vermiştir.

İşbu karar, İngilizce dilinde tanzim edilmiş olup, Mahkeme İçtüzüğü'nün 77 § 2 ve 3 maddesi uyarınca 11 Haziran 2019 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Robert Spano
Başkan